

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

Кафедра журналістики

ОСНОВИ МЕДІАДОСЛІДЖЕНЬ

ПРАКТИКУМ

для підготовки до аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 061 «Журналістика»

Одеса 2025

УДК

*Рекомендовано навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № від 202_р.)*

Укладачі:

Грушевська Юлія Андріївна – к. філол. н., доцент, доцент кафедри журналістики Національного університету «Одеська юридична академія» (ORCID ID: 0000-0002-8598-1711)

Назаренко Оксана Миколаївна - к. філол. н., доцент, доцент кафедри прикладної лінгвістики Національного університету «Одеська юридична академія» (ORCID ID: 0000-0002-4697-6100)

Рецензенти:

Сікорська В.Ю., к. філол. н., доцент, завідувачка кафедри журналістики та мовної комунікації Одеського національного морського університету

Якубовська М.Г., к. філол. н., доцент, доцент кафедри інформаційної діяльності та медіакомунікацій Національного університету «Одеська політехніка»

Основи медіадосліджень: практикум для підготовки до аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 061 «Журналістика» [Електронне видання] / Укладачі: Ю.А. Грушевська, О.М.Назаренко. Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса, 2025. 26 с.
URL: <https://>
ISBN

Практикум призначений для здобувачів вищої освіти, які вивчають дисципліну «Практикум медіадосліджень».

Практикум побудований згідно з вимогами програми дисципліни «Практикум медіадосліджень» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 061 «Журналістика». Здобувачам освіти запропоновано запитання, завдання, теми презентацій та повідомлень, виконання яких дасть основи знань та вмінь з організації наукових досліджень, зокрема в сфері журналістикознавства.

Практикум підготовлено відповідно до освітньої програми вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» і рекомендовано використовувати у навчальній роботі при підготовці фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

УДК

ISBN.....

© Ю.А.Грушевська, О.М.Назаренко, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН.....	6
ТЕМА 1. Поняття про науку як систему знань.....	7
ТЕМА 2. Історія розвитку науки. Класифікація наук.....	8
ТЕМА 3. Методологія наукових досліджень. Методи досліджень у журналістикознавстві.....	9
ТЕМА 4. Організація наукового дослідження. Дослідницька поведінка й етика.....	11
ТЕМА 5. Науковий текст і вимоги до нього	13
ТЕМА 6. Основні види наукових досліджень.....	15
ТЕМА 7. Підготовка студентських наукових досліджень/ медіадосліджень та процедура їх захисту	17
РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ	19
Додаток	22

ВСТУП

Практикум «Основи медіадосліджень» призначений для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 Журналістика.

У цій навчально-методичній роботі пропонується комплекс запитань і завдань для виконання на практичних заняттях з «Практикуму медіадосліджень», а також для самостійної роботи при підготовці до практичних занять.

Основна мета дисципліни: формування знань про методологію медіадосліджень, а саме: види і методи досліджень, як проводити наукові дослідження за вибраною темою, як проводити якісні і кількісні дослідження, як оформити результати досліджень.

Предметом вивчення є теоретичні й практичні основи організації наукових досліджень, зокрема у сфері журналістикознавства.

Вивчення матеріалу дисципліни потребує активізації всіх здобутих знань не тільки про змістові й стильові характеристики сучасного наукового дослідження загалом, а й про особливості дослідження у сфері масмедіа зокрема, особливості розробки плану досліджень, збору фактичного матеріалу та опрацювання джерел, структуру як концептуальну й композиційну основу наукового тексту, висновки дослідження.

Завдання дисципліни: ознайомити здобувачів вищої освіти

- з основами підготовки, реалізації та презентації наукової праці медіазнавчого спрямування;
- з термінологією та методологією наукової роботи;
- з етапами підготовки студентських наукових досліджень/медіадосліджень та процедури їх захисту;
- з етичними стандартами доброчесності дослідника.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти щодо опанування навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Під час навчання використовуються лекції, практичні заняття з використанням традиційних методів (розповідь, бесіда, презентація, дискусія) та практико-орієнтованих методів (аналіз ситуації, моніторинг), консультація, методи самостійної та індивідуальної роботи.

Критерії оцінювання знань здобувачів:

Оцінка виставляється за національною чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». При оцінці за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань.

1. Оцінка «5» (відмінно) ставиться в тому разі, коли відповідь здобувача правильна, повна, послідовна, логічна; здобувач впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань.

2. Оцінка «4» (добре) ставиться в тому разі, коли відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань.

3. Оцінка «3» (задовільно) ставиться у тому разі, коли здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки.

4. Оцінка «2» (незадовільно) ставиться в тому разі, коли здобувач виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу або здобувач відмовляється відповідати на поставлені питання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		Екзамен	залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
1-59	Fx	Незадовільно	не зараховано
1-34	F		

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

	Назва теми	Лекційні заняття (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
1.	Поняття про науку як систему знань	2	2	5
2.	Історія розвитку науки. Класифікація наук	2	2	5
3.	Методологія наукових досліджень. Методи досліджень у журналістикознавстві	4	4	11
4.	Організація наукового дослідження	4	4	10
5.	Науковий текст і вимоги до нього. Дослідницька поведінка й етика.	2	2	5
6.	Основні види наукових досліджень	2	2	5
7.	Підготовка студентських наукових досліджень/ медіадосліджень та процедура їх захисту	2	4	11

ТЕМА 1. Поняття про науку як систему знань

ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ **Сутність наукового пізнання. Цілі та функції науки**

1. Сутність наукового пізнання, знання та наукового дослідження.
2. Поняття, цілі та функції науки.
3. Структурні елементи науки, їх характеристика.

Основні поняття до теми

Наука, наукове пізнання, знання, функції знання, мета наукового дослідження, фундаментальні дослідження, прикладні дослідження, науковий результат, об'єкт наукового дослідження, предмет наукового дослідження, наукова ідея, гіпотеза, закон, теорія.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

Підготуйте повідомлення про особливості фундаментальних і прикладних досліджень (обсяг – 500 слів).

Питання для самоконтролю:

1. У чому сутність поняття «наукове пізнання»?
2. Дайте визначення поняттю «знання». Чим знання відрізняються від наукового пізнання?
3. Назвіть функції знання. Прокоментуйте кожен з них.
4. У чому полягає мета наукового дослідження?
5. Дайте коротку характеристику фундаментальних досліджень.
6. Дайте коротку характеристику прикладних досліджень.
7. Що може бути об'єктом дослідження?
8. Що таке предмет дослідження?
9. Спробуйте осмислити і сформулювати мету отриманої теми курсової роботи. Запишіть її.

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ:

1. Проблема як структурний компонент теоретичного пізнання
2. Гіпотеза як структурний компонент теоретичного пізнання
3. Теорія як структурний компонент теоретичного пізнання

ТЕМА 2. Історія розвитку науки. Класифікація наук

ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Виникнення та еволюція науки. Ознаки науки на межі XX-XXI ст. Класифікація наук.

1. Виникнення та еволюція науки
2. Ознаки науки кінця XX – початку XXI ст.
3. Наукознавство як система знань. Класифікація наук.

Основні поняття до теми

Еволюція науки, розробка історії науки, генеза науки, переднаука (зародження елементів науки) класична наука, некласична наука, постнекласична наука, наукові революції, диференціація й інтеграція науки, математизація наук.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

Підготуйте повідомлення про інформаційне забезпечення наукової роботи. (обсяг – 500 слів).

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте науку як особливий вид людської діяльності.
2. Назвіть передумови виникнення науки.
3. Назвіть історичні етапи розвитку науки.
4. Розкрийте особливості зародження науки (етап переднауки).
5. Розкрийте особливості класичної науки.
6. Розкрийте особливості некласичної науки.
7. Чим особлива постнекласична наука?
8. Назвіть і прокоментуйте особливості наукової революції.
9. Назвіть і прокоментуйте ознаки науки на межі XX-XXI ст.
10. Як класифікують науки?
11. Проведіть аналіз історії виникнення та розвитку комунікативістики/теорії масових комунікацій.

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ:

1. Перша наукова революція: характеристика, персони, досягнення
2. Друга наукова революція: характеристика, персони, досягнення
3. Третя наукова революція: характеристика, персони, досягнення

ТЕМА 3. Методологія наукових досліджень. Методи досліджень у журналістикознавстві

ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Теоретичні й емпіричні методи досліджень. Контент-аналіз як метод дослідження змісту медіаповідомлень

1. Поняття методу і методології наукових досліджень.
2. Методи емпіричних досліджень.
3. Методи теоретичних досліджень.
4. Методи досліджень у журналістикознавстві (описові, аналіз документальної інформації, спостереження).
5. Соціологічні методи дослідження в журналістикознавстві (опитування, інтерв'ю, анкетне опитування, експертне опитування).

Основні поняття до теми

Філософські методи та їх роль у науковому пізнанні. Загальнонаукові методи дослідження. Методи теоретичного пізнання. Загальнологічні методи і прийоми дослідження. Історичний і біографічний методи. Класифікація. Аналіз документальної інформації. Спостереження. Класифікація спостережень. Вимоги до спостерігачів. Наукове спостереження. Контент-аналіз.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

Підготуйте повідомлення про кількісні та якісні методи досліджень. (обсяг – 500 слів).

Питання для самоконтролю:

1. Що таке метод дослідження?
2. Дайте загальний опис особливостей емпіричних досліджень. Назвіть методи емпіричних досліджень і прокоментуйте їх.
3. Дайте загальний опис особливостей теоретичних досліджень. Назвіть методи теоретичних досліджень і прокоментуйте їх.
4. Розкрийте описові методи досліджень у журналістикознавстві.
5. Дайте загальну характеристику соціологічним методам дослідження в журналістикознавстві.
6. Яка роль факту в науковому пізнанні?

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ:

1. Інтерв'ю. Класифікація інтерв'ю. Вимоги до інтерв'юера. Клінічні інтерв'ю. Фокус-групові інтерв'ю.
2. Анкетне опитування. Класифікація анкетних опитувань. Підготовка опитувань. Принципи добору респондентів. Помилки опитувань. Вимоги до опитування.
3. Експертне опитування. Вимоги до добору експертів. Можливі причини низької валідності експертного опитування. Експертні оцінки.
4. Контент-аналіз як метод дослідження змісту медіа повідомлень.

ТЕМА 4. Організація наукового дослідження. Дослідницька поведінка й етика

ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Стадії наукового дослідження. Наукова творчість. Академічна доброчесність.

1. Логіка, стадії наукового дослідження.
2. Організація й планування наукового дослідження.
3. Зміст підготовчої, емпірико-теоретичної, праксеологічної стадій наукового дослідження.
4. Наукова творчість: етапи мислиннєвого процесу.
5. Академічна доброчесність у науковій роботі.

Основні поняття до теми

Науковий напрям, наукова ідея, методика дослідження, план-графік наукового дослідження, етап наукового дослідження, апробація результатів наукового дослідження, наукова творчість, наукове мислення, плагіат у науковому тексті, методи виявлення та запобігання плагіату, академічна доброчесність.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

Підготуйте повідомлення про дослідницьку поведінку й етику (обсяг – 500 слів).

Питання для самоконтролю:

1. Що таке наукове дослідження. Дайте визначення.
2. У чому полягає логічна послідовність наукового дослідження?
3. Наведіть думки різних вчених щодо основних етапів наукового дослідження.
4. Поясніть сутність організації й планування наукового дослідження
5. Дайте характеристику підготовчої стадії наукового дослідження.
6. Дайте характеристику емпірико-теоретичної стадії наукового дослідження.
7. Дайте характеристику праксеологічної стадії наукового дослідження.
8. Що таке апробація результатів наукового дослідження?
9. Опишіть етапи мислиннєвого процесу під час наукової творчості.

10. Прочитайте статтю 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про вищу освіту» [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n613>]. До якої відповідальності можуть бути притягнуті винні за порушення академічної доброчесності?
11. У чому сутність апробації результатів наукового дослідження?

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ:

1. Обґрунтування актуальності теми наукового дослідження.
2. Вступ як складова частина наукової роботи.
3. Висновки як складова частина наукової роботи.
4. Способи запобігання академічному плагіату.

ТЕМА 5. Науковий текст і вимоги до нього

ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Науковий стиль як частина професійного мовлення. Загальні вимоги до оформлення результатів наукової діяльності.

1. Загальна характеристика наукового стилю.
2. Вимоги до наукового тексту.
3. Усне наукове мовлення.
4. Компресія наукового тексту.
5. Робота з джерелами наукового тексту: види та вимоги до цитувань та посилань.

Основні поняття до теми

Науковий текст, науковий стиль мовлення, наукові заходи, усне наукове мовлення, структура тексту, компресія наукового тексту, бібліографічний опис, цитата, пряме цитування, непряме цитування, тезаурус, ілюстративний матеріал, таблиця, посилання, скорочення, додатки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

Підготуйте повідомлення про особливості компресії наукових текстів (обсяг – 500 слів).

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення тексту, наукового стилю, наукового тексту.
2. Прокоментуйте загальні ознаки наукового тексту, як-от: поняттєвість, об'єктивність, точність, логічність, доказовість, аргументованість, переконливість, узагальнення, абстрагованість, наявність висновків; широке використання термінів та іншомовної лексики, номенклатурних назв, символів, таблиць, діаграм, схем, графіків, цитат, переважання складних речень; форма тексту — монологічна (опис, міркування).
3. Назвіть основні функції наукових текстів, відповідь обґрунтуйте.
4. Поясніть структуру та основні ознаки наукового тексту.
5. Які є загальні вимоги до наукового тексту, його мови і стилю наукового викладу?

6. Що таке термін? Які існують вимоги до термінів у науковому тексті?
7. Назвіть правила розміщення таблиць у науковому тексті. Укладіть таблицю і оформіть її згідно з цими вимогами.
8. Назвіть правила прямого і непрямого цитування у науковому тексті. Подайте приклад використання прямого і непрямого цитування, оформленого згідно з цими вимогами, зі своєї курсової роботи.

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ:

1. Оглядовий науковий текст: сутність, характеристика, взірці.
2. Методологічний науковий текст: сутність, характеристика, взірці.
3. Емпірико-фактологічний науковий текст: сутність, характеристика, взірці.

ТЕМА 6. Основні види наукових досліджень

ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Наукові жанри та методика їх написання

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
2. Особливості написання реферату: структура, обсяг.
3. Основні вимоги до написання тез, наукової доповіді, наукового повідомлення як форм висвітлення результатів наукової роботи.
4. Особливості написання анотації до наукової роботи.

Основні поняття до теми

Наукове дослідження, наукова публікація, монографія, наукова стаття, структура наукової статті, анотація, реферат, тези і текст наукової доповіді, курсові та кваліфікаційні роботи.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

Зберіть та систематизуйте матеріали дослідження (курсової роботи з вибраної теми). Опишіть етапи роботи. Складіть календарний графік дослідження.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке «наукова публікація»?
2. Які функції виконують наукові публікації. Прокоментуйте.
3. Які видання відносяться до наукових?
4. Що таке «вихідні дані публікації»?
5. Дайте визначення науковій статті. Яку структуру вона має?
6. У чому сутність процесу реферування?
7. Назвіть і прокоментуйте основні функції реферату.
8. Які вимоги пред'являються до написання тез, наукової доповіді, наукового повідомлення як форм висвітлення результатів наукової роботи?
9. Назвіть особливості написання анотації. У чому різниця між довідковою й рекомендаційною анотаціями?

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ:

1. Напишіть анотацію для своєї курсової роботи. Дотримуйтесь вимог щодо її змісту, структури й оформлення.

2. Складіть тези обсягом 2 аркуші за темою своєї курсової роботи.
Дотримуйтесь вимог щодо їхнього змісту, структури й оформлення.

ТЕМА 7. Підготовка студентських наукових досліджень/ медіадосліджень та процедура їх захисту

ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ Обробка та оформлення результатів медіадосліджень

1. Композиція наукової роботи.
2. Вимоги до оформлення курсової роботи.
3. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи.
4. Завершення і представлення результатів наукового дослідження.

Основні поняття до теми

Композиція наукової роботи, курсова робота, кваліфікаційна робота, висновки дослідження, презентація результатів наукового дослідження, захист результатів роботи, оприлюднення результатів наукового дослідження.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

Підготуйте повідомлення про оформлення тез та курсової роботи з теорії медіа, теорії масових комунікацій тощо (обсяг – 500 слів).

Питання для самоконтролю:

1. Продемонструйте ваше розуміння загальної композиції наукової роботи.
2. Що таке курсова робота? Назвіть завдання та основні вимоги до написання й оформлення курсової роботи.
3. Що таке кваліфікаційна робота? Назвіть завдання та основні вимоги до написання й оформлення кваліфікаційної роботи.
4. Назвіть особливості рецензії як критичного відгуку на наукову роботу.
5. Ознайомтеся з таблицею «Мовні кліше для написання рецензії» [10]. Спробуйте знайти у своїй курсовій роботі недоліки, на які може звернути увагу рецензент.
6. Чим відрізняється рецензія від відгуку?
7. Назвіть вимоги щодо правильного оформлення списку використаних джерел. Укладіть такий список до свого курсового дослідження. Послугуйтеся вимогами ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Список має містити:

фундаментальну роботу (монографія, підручник тощо), наукову статтю, законодавчий/нормативний документ, електронний ресурс (всього 8-10 позицій).

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ:

1. Укладіть промову для захисту своєї курсової роботи. Продумайте, як узгоджуються тема, мета, завдання курсової роботи. Як використовуються методи дослідження у представленій роботі? Чи відповідають зроблені висновки задекларованим у вступі завданням?
2. Створіть для захисту курсової роботи мультимедійну презентацію відповідно до укладеної промови. Перевірте логічність викладу, структурованість, орфографічну й стилістичну грамотність презентації.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

Основні джерела

1. Академічне письмо: навчальний посібник / укладачі: Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, І. В. Бондар, М. С. Жигалкіна. Миколаїв: НУК, 2022. 116 с.
2. Аналіз наукового / професійного тексту: методичні рекомендації / Томчаковська Ю. О., Строченко Л. В., Томчаковський О. Г. / Одеса: Олді+, 2023. 60 с.
3. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень. (2022). URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49231/1/Metodolohiia_orhanizatsiia_naukovykh_doslidzhen_2022.pdf
4. Кодекс академічної доброчесності Львівського національного університету імені Івана Франка. (2020). URL : https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/code_academic_virtue.docx
5. Основи наукових досліджень та академічна доброчесність: Практикум / М. В. Мамич, О. В. Шевченко-Бітенська, А. А. Кісельова. Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса Фенікс, 2024. 36 с.
6. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / Марта Мальська, Наталія Паньків.. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
7. Різун В.В., Скотникова Т.В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві: Навчальний посібник. 2-е вид., перероб. і доп. К.: Преса України, 2008. 144 с.
8. Ромах О. В. Настільний посібник з методології досліджень соціальних комунікацій. Львів : ПАІС, 2020. 404 с.
9. Семеног О. М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 220 с.
10. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. Київ: Алерта, 2023. С. 488-490.

Додаткові джерела

1. Кваско, А., Сухорукова, О., & Григорова, З. (2021). Сучасні методи досліджень в медіаменеджменті. *Економіка та суспільство* (24). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/188>
2. Кузнєцова Т. В. Комунікативно-концептуальний підхід як основа аксіологічного дослідження медіа тексту. *Вчені записки Таврійського*

- національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Т. 31(70), № 2(4). С. 208-215. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_filol_2020_31\(70\)_2\(4\)__34](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_filol_2020_31(70)_2(4)__34)
3. Лазебник Ю. О. Методологічні засади дослідження соціальних медіа у ресторанному бізнесі як інструменту протидії наслідкам COVID-19 . *Проблеми економіки*. 2020. № 1. С. 152-158. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2020_1_20
 4. Ліченко А. Д. Варіативність тлумачення терміна «журналістика даних» у сучасних медіа дослідженнях. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31(70), № 2(4). С. 137-143. URL:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_filol_2020_31\(70\)_2\(4\)__23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_filol_2020_31(70)_2(4)__23)
 5. Бех А. А. Ринок цифрових медіа в дослідженнях медіаекономікс. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 53. С. 9-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2020_53_3
 6. Варех Н. В. Застосування лінгвосеміотичного аналізу в дослідженнях медіа дискурсу. *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. 2020. № 4. С. 3-7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drsk_2020_4_3
 7. Різун В. Про розвиток науки про соціальні комунікації (2022). URL: : https://www.researchgate.net/publication/359718959_Pro_rozvitok_nauki_p_ro_socialni_komunikacii
 8. Котлер, Філіп, Армстронг, Гарі. Основи маркетингу. Київ: Діалектика, 2020. 880 с.
 9. Порпуліт О. О. Методологічний інструментарій дослідження концепту «медіа континуум». *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. 2022. № 2.- С. 11-18. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drsk_2022_2_4
 10. Терехова Л. Путівник з академічної доброчесності для позашкілля URL:<https://academiq.org.ua/wp-content/uploads/2022/10/Putivnyk-z-akademichnoyi-dobrochesnosti-dlya-pozashkillya.pdf>
 11. Методологія наукових досліджень у галузі: практикум : навч. посіб. / уклад.: Н.І. Бурау, В.С. Антонюк, Д.О. Півторак. КІП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 58 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/45871/1/Metod_doslid.pdf

Ресурси відкритого доступу

1. Академія української преси URL: <https://www.aup.com.ua/pro-aup/misija/>
2. Верховна Рада України URL: www.rada.gov.ua
3. Детектор медіа URL: <https://detector.media/>

4. Кабінет Міністрів України URL: www.kmu.gov.ua –
5. Національна асоціація медіа URL: <https://nam.org.ua/>
6. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського
URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Національна спілка журналістів України URL: <https://nsju.org/>
8. Фільтр: національний проєкт з медіаграмотності Міністерства культури
та інформаційної політики України URL: <https://filter.mkip.gov.ua/>

Додаток

Лексичні конструкції для наукового тексту

Мета	Лексичні конструкції
наголосити на чомусь, привернути увагу читача до важливих, на вашу думку, моментів	особливо важливо вказати тут те, що; розглянемо тепер приклад...; перейдімо (перейдемо) до питання...; навіть; лише; тільки; аж ніяк не; привернемо вашу увагу до...; зауважимо; і це важливо;
висловити оцінку (впевненість або сумнів)	очевидно; очевидно, що; самоочевидно; очевидячки; зрозуміло; зрозуміла (ясна) річ; напевно, напевне; без сумніву; без сумнівів; безперечно; безсумнівно; безумовно; не викликає сумнівів той факт, що; не потребує доведення...; цього цілком досить, щоб довести; звичайно; можливо; мабуть; ймовірно; вірогідно;
пояснити, уточнити, виділити щось	наприклад; так, наприклад; зокрема; а саме; тільки; навіть; адже; точніше кажучи; іншими словами; словом; причому; крім того; ось це; справа (річ) от (ось) у чому; це значить; саме; тобто; йдеться про те, що; як про це йшлося...;
узагальнити, зробити висновок	отже; словом; зрештою; таким чином, ми ...; що й треба було довести; можна зробити висновок про...; у результаті можна дійти висновку, що...; на закінчення є підстави стверджувати (твердити), щ о...; сутність викладеного дає підстави твердити про...; на основі цього ми переконуємося в тому, що...; узагальнюючи сказане; зі сказаного виходить, що...; з огляду на важливість (переконливість, авторитетність); ці дані свідчать про те, що...;
розчленувати інформацію	по-перше; по-друге;... наступне; з

	одного боку; з другого боку; з іншого боку;
вказати на час, послідовність	тепер; а тепер; тоді; потім; пізніше (вже); перш ніж (перед тим, як) доводити...; спочатку; спершу; раніше вже йшлося про...; насамперед; передусім; почнемо з того, що о...; перейдемо до ...; перш за все; у першу чергу; щойно; знову; ще раз; на завершення; насамкінець; врешті-решт; завчасу; у свій час;
відобразити зіставлення протиставлення частин інформації показати причину (умову) і наслідок	і; а; але; проте; однак; і все-таки; і все ж таки; й з іншого боку; навпаки; не тільки (не лише), а й; таким чином; тоді як; на противагу цьому; всупереч (твердженню, положенню сподіванням...) ; між тим; інакше; інша справа (річ), що; хоч... та усе ж; попри те; але, як з'ясувалося...; це інша справа; бачимо, проте, що; тому; тим самим; а отже; значить; внаслідок цього; у такому разі;
поєднати частини інформації	і; також; тобто; при цьому; при тому; до речі; крім того; більше того; разом з тим; між іншим; понад те; цікаво відзначити, що; інакше кажучи; словом; одне слово; як уже було зазначено; як зазначалося раніше; як про це йшлося; як було показано; як було доведено; згідно з цим; відповідно до цього
констатація відомого або бажаного	як відомо; як добре відомо; загальновідомо; як стверджує такий-то; давно доведено те, що; дослідження у цій галузі; у наш час; останнім часом; свого часу; в часи...; підхід не новий, але...;
критичний аналіз відомого або наявного	питання ставиться не вперше; з цієї теми є ...; автор розглядає (аналізує, характеризує, доводить, порівнює, зіставляє, з'ясовує, підкреслює, посилається на..., зупиняється на..., розглядає зміст, наголошує на важливості; формулює..., виходить з

	того, що; заперечує, стверджує, критично ставиться до чого-небудь, ставить завдання, підтверджує висновки фактами, пояснює це тим, що; причину цього вбачає в тому, що; вважає, що); у статті викладений погляд на..., викладені дискусійні твердження, суперечливі, загальновідомі істини, цінні відомості, експериментальні дані; зроблено спробу довести щось; переконливі докази; враховані, взяті до уваги, звернена увага; сутність цього зводиться до того, що; необхідно підкреслити, що; схвалювати, погоджуватися, поділяти погляд, визнавати здобутки, дотримуватися тієї ж думки; відзначати (виявляти) недоліки, критикувати, заперечувати, спростовувати, випускати з уваги, суперечити фактам, необґрунтовано твердити, не підтверджувати висновки фактами; можна погодитися з твердженням такого-то; одним з найвизначніших досягнень є; загальноприйнято, звичайно, особливо варто (треба, необхідно) відзначити;
обґрунтування	досить актуальною залишається проблема; потреби змінити більшість публікацій стосується...; відоме або наявне ніде (проте) не ставилося питання про...; привертає увагу той факт, що... найбільша складність полягає в тому, що; назріла необхідність; настав час; пропонується новий підхід (метод); метою розробки є ...; актуальність (новизна) теми (підходу) у тому, що...;
опис нового	у роботі описано; запропонований пристрій (метод) забезпечує; є можливість; маємо змогу; перевага цих моделей (методів, обрахунків...) у

	тому, що; експерименти підтверджують; наші дані спростовують...; у цьому новизна...;
прогноз застосування нового	це забезпечує такі основні можливості; ефективно застосування; дозволяє підвищити надійність; успішно використовувати; результати втішні і мають перспективи удосконалення; експерименти показали високу надійність; моніторинг буде постійним; перспективність очевидна...

Джерело: Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н. Д. Бабич. Чернівці: Книги - XXI, 2006. 496 с. (С. 489-492)

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

*Юлія Андріївна Грушевська
Оксана Миколаївна Назаренко*

ОСНОВИ МЕДІАДОСЛІДЖЕНЬ

ПРАКТИКУМ

для підготовки до аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 061 «Журналістика»

Електронне видання

В авторській редакції